

‘Je voelt dat er iets is, maar je kunt ’t niet zien’

Tien schoolkinderen zoeken met sonar naar het verdwenen eiland Waterdunen

Gisteren verscheen ‘Het verraad van Waterdunen’, de historische jeugdroman van Rob Ruggenberg. Tien kinderen van een Vlissingse scholengemeenschap gingen met de marine op zoek naar het in zee verdwenen eiland uit het boek.

Door onze redacteur
KAREL BERKHOUT

A/B HR. MS. MIDDELBURG, 11 MAART. Het beeldscherm van de sonar ziet er uit als een houtsnede – vol zwarte, witte en grijze strepen. „Kijk”, zegt mijnjachtofficier Ralph Klinker en wijst met zijn vinger de weg in wat oogt als een niemandsland bij nacht: „Deze golvende lijnen vormen het normale patroon van de zeebodem maar hier is een afwijking.” Daar ligt iets: „Ik schat het op drie bij drie meter.”

In de halfduistere sonarkamer van de mijnenjager Hr. Ms. Middelburg, waar kinderen en volwassen staan samengeperst, stijgt plotseling de spanning. Is dit een restant van Waterdunen, het dorpje op een Zeeuws eiland in de zee is verdwenen? Bevinden we ons op de sleutelplek van *Het verraad van Waterdunen*, de historische jeugdroman van Rob Ruggenberg die deze dag is verschenen?

Het kan, zegt de historicus Ad Beenhakker: „Van verdronken dorpen resten doorgaans scherven en metselstenen. Scherven zijn te klein om waar te nemen met sonar; metselwerk kan je er wel mee vinden. Dit kan een stuk muur zijn van een kerk die er heeft gestaan.” De 12-jarige scholiere Sterre zegt bewonderend: „U zult wel heel erg trots dat u deze plek heeft gevonden.”

Het oorspronkelijke Waterdunen staat op geen enkele kaart. Ooit was Waterdunen een eilandje bij Wulpen, een groot eiland voor de kust van Zeeuws-Vlaanderen. Toen het water in de zestiende eeuw uitdijde tot wat nu de Westerschelde is, kalfde Wulpen af en verdween Waterdunen geheel; de bewoners van Waterdunen verhuisden naar het laatste restje Wulpen en noemde dat eilandje opnieuw Waterdunen. Dát eiland staat waarschijnlijk wel – naamloos – op een kaart uit de zestiende eeuw, toen het nog te zien was.

De Koninklijke Marine, die bijna dagelijks mijnen en bommen uit de Tweede Wereldoorlog opspoot, zoekt het eiland nu in de buurt van Breskens. Aan boord zijn met initiatiefnemer Rob Ruggenberg ook tien kinderen van een scholengemeenschap in Vlissingen die het boek in drukproef hebben gelezen. „Wij zijn de meidenbende, net als in het boek”, roept Sterre en omhelst twee klasgenoten.

De bodemafwijking voedt de hoop, net als twee andere ‘contactpunten’. Officier Klinker besluit de van afstand bestuurbare mini-onderzeeboot, de Pap, te water te

De sonar geeft aan waar de onderzeeboot moet zoeken (Foto NRC Handelsblad, Rien Zilvold)

laten. De camera zal op 12 tot 15 meter diepte de zeebodem onderzoeken en beelden doorsturen. Omdat de capaciteit van de accu beperkt is, zal de Pap stroomopwaarts beginnen en dan met de stroming mee afzakken langs de ‘contactpunten’.

„Toen ik jaren geleden van Beenhakker over Waterdunen hoorde, wist ik meteen dat ik deze geschiedenis wilde gebruiken”, vertelt Ruggenberg. Zijn boek speelt in de Tachtigjarige Oorlog en verhaalt over de kettervervolging in Dordrecht, de verovering van Vlissingen op de Spanjaarden door de burgers van die stad en de roversbendes van verweesde meisjes in Vlaanderen. „Tussen deze drie locaties zocht ik een toevluchtsoord voor de kinderen in mijn boek en vond dat in het bij-

maar dat gebeurde toevallig door een stelletje verdwaalde geuzen. In Vlissingen zetten de burgers in 1572 zelf de Spanjaarden de stad uit. Echt een doorbraak.”

Ruggenberg heeft zich ook laten inspireren door een vondst in de archieven van Sevilla. „Ik vond daar een brief van een Spaanse soldaat, waarin hij waarschuwt voor de onbetrouwbaarheid van de ‘mochileros’, de Nederlandse kindsclaven van de Spanjaarden.” Het bestaan van deze slaafjes, die vaak door familieleden werden verkocht, is niet erg bekend. „Door de Spanjaarden werden ze slecht behandeld, door de lokale bevolking werden ze gezien als handlangers van de bezetters. Een goed uitgangspunt voor een jeugdboek.”

De kinderen aan boord van de Middel-

burg worden wat ongedurig. Klinker laat de onderzeeboot meer met de stroom meevaren. Nu zijn er wat schaduwen te zien, maar dat is het ook. „Kun je niet dichterbij?”, vraagt een jongen. „Nee, een meter afstand is het minimum”, antwoordt Klinker. Dan zegt de jongen: „Dat is het ergste: dat je voelt dat er wat is, maar dat je het niet kunt zien.”

Achter het schip duikt de onderzeeboot op: een gele haai van ijzer. Door de intercom kraakt de stem van de commandant: „We hebben Waterdunen niet gevonden.” Maar die plek van drie bij drie dan? Beenhakker: „Misschien is dat een losgeslagen container.” Ruggenberg: „Drie aanknopingspunten zo dicht bij elkaar, vind ik heel wat. We komen wel eens terug.”

De kinderen aan boord van de Middel-